

Sprawozdanie z działalności Pracowni za rok 2000

I. Wybrane warsztaty, szkolenia, seminaria, ważniejsze spotkania.

21–23 stycznia pod Chojnicami odbyło się spotkanie w ramach projektu „Strażnicy miejsc przyrodniczo cennych”.

25–27 lutego – obóz dla strażników w Zawoi.

7 marca – kilkugodzinny warsztat w Instytucie Sozologii na Uniwersytecie im. M. Kopernika w Toruniu – prezentacja działań Pracowni.

8 marca – audycja na temat „Mapy Dzikiej Polski” w I Programie Polskiego Radia.

15 marca – audycja w Pulsie Trójki na temat powiększenia Puszczy Białowieskiej.

28 marca – konferencja w Ministerstwie Środowiska na temat Mapy dzikiej Polski.

15 kwietnia – spotkanie 20 liderów ekologicznych, stworzenie m.in. Polskiej Karty Lasu.

30 kwietnia – Dzień Ziemi w Warszawie – prezentacja wydawnictw i działań.

1 maja – wykład w Muzeum Rzeźby Polskiej w Orońsku pt. „Dzikie jest piękne”.

2–9 maja – zajęcia w Białowieży pt. „Zielony lider 2000” w ramach obozu dla młodzieży z całej Polski.

9–10 maja – prowadzenie warsztatów na obozie „Gaja nasz dom” na Słowacji.

8 maja – spotkanie Koalicji „Ratujmy Karpaty” z Głównym Konserwatorem Przyrody.

9–11 maja – warsztaty dla dzieci w Dolinie Wapienicy.

12–13 maja – udział w konferencji „Feminizm i ekologia”.

16 maja – wykład na Uniwersytecie Wrocławskim pt. „Dzikie jest piękne – rola obywatelskiego nieposłuszeństwa”.

17–19 maja – warsztat Magiczny Krąg w schronisku na Szyndzielni.

13–14 czerwca – udział w seminarium „Wartości polskiej wsi” w Stryszowie: wykład pt. „Wartość dzikiej przyrody dla wsi” wygłoszony przez J. Korbela oraz „Znaczenie turystyki i edukacji dla środowiska wiejskiego” wygłoszony przez J. Zacharę.

8 czerwca – warsztaty w ramach tygodniowego obozu „Gaja nasz dom” na Słowacji.

2–8 lipca – obóz w dolinie rzeki Rospudy dla strażników miejsc przyrodniczo cennych.

22 lipca – udział w Programie II TV na temat ochrony terenów górskich.

5 września – warsztaty „Magiczny Krąg” w Tarnobrzegu.

16 września – prezentacja Pracowni podczas Dni Gór w Zakopanem, w siedzibie TPN.

19 września – warsztaty dla nauczycielek wychowania przedszkolnego.

20–22 września – warsztaty w ramach tygodniowego obozu „Gaja nasz dom” na Słowacji.

25–26 września – cykl warsztatów „Rytuał i las” w dolinie Wapienicy.

27 września – 4 października – zajęcia pod hasłem „Tydzień dla szkół” poświęcone regionowi.

10 października – udział w posiedzeniu Rady Leśnego Kompleksu Promocyjnego.

11–13 października odbył się w Bieszczadach warsztat zatytułowany „Rytuał i las” z udziałem J. Lukaca ze Słowacji.

5 listopada – udział w programie telewizyjnym „Arka Noego” (TVP 2) m.in. w sprawie ochrony wilków.

8 listopada – warsztaty ekologiczne we Wzdowie na Uniwersytecie Ludowym.

11 listopada – zorganizowanie spotkania sygnatariuszy „Porozumienia dla dzikiej przyrody”, w skład którego wchodzi 25 organizacji ekologicznych.

17 listopada – prezentacja działań Pracowni w Gliwicach.

15 grudnia – otwarcie w Suwałkach wystawy „Dzika Polska”.

15 grudnia – realizacja wraz z „Arką Noego” programu o górze Pilsko zdewastowanej przez budowę nielegalnych wyciągów.

22 grudnia – obchody najdłuższej nocy w Dolinie Wapienicy.

II. Działalność wydawnicza

- Ukazywał się regularnie miesięcznik „Dziki Życie”.
- „Wiadomości” na temat działań stowarzyszenia docierały do wszystkich członków Pracowni.
- Trwały przygotowania do wydania książki „O przyrodzie i człowieku” – zbiór wywiadów z ciekawymi, znanymi osobami.

III. Wystawy

- „Dzika Polska” – wystawa zawiera kilkanaście zdjęć wielkoformatowych ukazujących najdziksze i najpiękniejsze miejsca w Polsce; wystawa była prezentowana w Muzeum Ziemi w Warszawie, w Muzeum Włókiennictwa w Bielsku Białej, w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie, była również wypożyczana i prezentowana w wielu innych miejscach w Polsce.
- Wystawa fotograficzna „Dziki Bielsko” – stała ekspozycja w siedzibie stowarzyszenia.
- Wystawa dokumentująca wszystkie ważniejsze kampanie i działania w obronie dzikiej przyrody – stała ekspozycja fotograficzna.

IV. Kampanie

- **W obronie rzeki Rospudy**
Dolina rzeki Rospudy to najcenniejszy torfowiskowy obiekt byłego województwa suwalskiego, jak również jeden z cenniejszych obiektów tego typu w Polsce. Przyrodnicza wartość doliny wynika z jej rozległości i naturalnych, nienaruszonych stosunków wodnych, bogactwa fauny i flory. Przez teren ten ma przebiegać obwodnica miasta Augustów (część międzynarodowej trasy Via Baltica Turistica). Ta lokalizacja spowoduje fragmentaryzację mokradeł i lasów, co pociągnie z sobą rozdzielenie środowisk i ograniczenie wędrówek zwierząt, ogromne natężenie hałasu, zanieczyszczenie wody i powietrza spalinami i olejami. Istnieje kilka innych wariantów lokalizacji trasy, jednakże ze względów finansowych inwestorzy skłaniają się ku wersji poprowadzenia drogi przez bagna. Aby trwale utrzymać naturalny układ warunków hydrologicznych, należałoby utworzyć tam rezerwat przyrody. Pracownia zaangażowana jest w kampanię w obronie doliny, w 2000 r. zorganizowaliśmy na tym terenie obóz dla strażników miejsc przyrodniczo cennych, a także wiele spotkań z organizacjami ekologicznymi i z urzędnikami z Ministerstwa Środowiska.
- **Biebrza**
Trasa Via Baltica ma również przeciąć Biebrzański Park Narodowy – jeden z najcenniejszych przyrodniczo obszarów bagiennych Europy. Na terenie parku ma powstać wiadukt drogowy, który zniszczy bezcenny teren bagien. Przyrodniczy z tego obszaru zwrócili się do Pracowni z prośbą o pomoc. Informacja o problemie została rozesłana do kilkudziesięciu organizacji ekologicznych, ośrodków naukowych, środowisk opiniotwórczych. Koordynujemy wysyłanie listów protestacyjnych do ministra transportu. Rada Naukowa Biebrzańskiego Parku Narodowego negatywnie zaopiniowała propozycję lokalizacji wiaduktu na terenie bagien. Również dyrekcja

parku przedstawiła negatywną opinię. Kampania trwa, czekamy na odpowiedź z Ministerstwa.

- **Elektrownia na rzece Oślawa**

Rzeka Oślawa znajduje się w zachodnich Bieszczadach. To niezwykle cenny przyrodniczo teren, gdzie utworzono rezerwat przyrody. W zakolu rzeki, tzw. Łokciu, prywatny inwestor zaplanował budowę elektrowni wodnej. Leśnicy uważają, że elektrownia zakłóci stosunki wodne (choć sama turbina jest zlokalizowana poza rezerwatem). Leśnicy wnioskowali też o poszerzenie rezerwatu – wówczas turbina znalazłaby się w rezerwacie. Pomysł zniszczenia rezerwatu przez budowę elektrowni spotkał się z powszechnym protestem. List protestacyjny do wojewody wysłało ponad dwadzieścia organizacji ekologicznych skupionych w „Porozumieniu dla Dzikiej Przyrody”, wiele z nich wysłało także indywidualne protesty (m.in. Pracownia, ODE „Źródła” z Łodzi, Obywatelski Ruch Ekologiczny), protestowała znana szeroko, ekspercka organizacja „Salamandra” z Poznania i skupiające naukowców Towarzystwo Ochrony Puszczy Białowieskiej z Białowieży. Zaprotestował były wiceminister ochrony środowiska Radosław Gawlik. Sprawą zainteresowały się media – prasa, radio i telewizja. Na skutek tych protestów Dyrektor Generalny Lasów Państwowych anulował wcześniejszą zgodę na zmianę użytkowania terenu, a więc de facto elektrownia nie powstanie. Kampania zakończyła się sukcesem.

- **Pilsko**

Góra Pilsko znajduje się na terenie Żywieckiego Parku Krajobrazowego, po stronie słowackiej znajduje się duży rezerwat Pilsko. Na kopule Pilska wybudowano już nielegalnie trzy wyciągi narciarskie, dwa z nich mają nakaz rozbiórki, planuje się budowę trasy zjazdowej o olimpijskich parametrach. Budowa i eksploatacja tras narciarskich powodują dewastację krajobrazu, ogromną erozję zbocza, niszczenie naturalnej i ochronnej roślinności, zaśmiecanie góry i płoszenie zwierząt.

W roku 2000 prowadziliśmy stały monitoring tego terenu. Co dwa tygodnie jechaliśmy w teren sprawdzać, czy nie postępuje dalsza dewastacja przyrodnicza Pilska.

Zaobserwowaliśmy wzmożenie ruchu turystycznego w tym terenie, szczególnie w okresie zimowym, ze względu na dużą atrakcyjność narciarstwa. Powoduje to duże zniszczenia w pokrywie roślinnej góry oraz płoszenie żyjących tam zwierząt. Ponieważ planowane są tam kolejne inwestycje narciarskie (wyciąg krzesełkowy lub kolejka gondolowa), nasze stowarzyszenie planuje w dalszym ciągu prowadzenie kampanii.

- **Puszcza Białowieska**

Po międzynarodowych protestach przeciwko cięciom w Puszczy w roku 1995 dwukrotnie zwiększono powierzchnię Białowieskiego Parku Narodowego. Nadal jednak ponad 80% puszczy pozostaje poza Parkiem. W roku 1998 minister ochrony środowiska ogłosił tzw. „Kontrakt dla Puszczy Białowieskiej” obiecujący objęcie całej Puszczy parkiem narodowym do końca 2000 roku. W styczniu 2001 roku minister wycofał się ze wszystkich obietnic. Nowa ustawa o ochronie przyrody oddaje decyzje o utworzeniu parków w ręce samorządów, które bronią się przed każdą formą ochrony przyrody. Kampania trwa.

V. Inne projekty

- Mapa Dzikiej Polski – dokument opracowany dzięki współpracy z kilkudziesięcioma przyrodnikami i wolontariuszami z Polski. Projekt ma na celu stworzenie i stałe uaktualnianie mapy zawierającej opis miejsc szczególnie cennych przyrodniczo, którym

zagrożają inwestycje lub działania ze strony człowieka. Obecnie istniejąca mapa zawiera kilkadziesiąt takich miejsc, a także rejonów, o znaczeniu ogólnokrajowym i międzynarodowym. Mapa corocznie trafia do roczników GUS.

- Strażnicy Miejsc Przyrodniczo Cennych to grupa ok. 30 osób w całej Polsce, którzy monitorują obszary cenne i w przypadku stwierdzenia zagrażających przyrodzie działań informują innych strażników, organizacje ekologiczne, media itp. oraz koordynują na swoim terenie kampanie na rzecz ochrony tych ostojej przyrody.